

Duchowość cierpienia, red. **Włodzimierz Gałazka**, Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2010, s. 292 (rec.).

Od początku dziejów człowiek szuka odpowiedzi na pytanie: dlaczego cierpienie, gdyż cierpienie, zarówno w swoim filozoficznym, jak i duchowym wymiarze towarzyszy człowiekowi również już od początku jego dziejów. Problem cierpienia podejmują niemal wszystkie religie świata, systemy filozoficzne i nauki przyrodnicze.

Podjąają je najbardziej światłe umysły, a zarazem ludzie prości i niewykształceni. Cierpienie, w pewnym sensie, dotyka każdego człowieka, niezależnie od rasy, pozycji społecznej czy światopoglądu. Jest niejako integralnie związane z kondycją ludzką i naszym doczesnym istnieniem.

Jeden z podstawowych warunków, jaki Chrystus postawił swoim uczniom, brzmi: „Jeśli kto chce iść za Mną, niech się zaprze samego siebie, niech co dnia bierze swój krzyż i niech Mnie naśladuje” (Łk 9, 23). Chrystus nie łączy jednak tego warunku z bezpośrednim ukazaniem sensu cierpienia. Historia cierpienia pozostaje wciąż dla każdego chrześcijanina do końca niezrozumiałą tajemnicą, w której musi on ostatecznie zaufać i zawierzyć Bogu. Tylko na tej drodze zawierzenia i naśladowania Jezusa, chrześcijanin stopniowo zaczyna dostrzegać jego zbawcze skutki – przede wszystkim na płaszczyźnie duchowej i nadprzyrodzonej. Dostrzegając je odkrywa jednocześnie coraz głębszy sens cierpienia, a tym samym odpowiada sobie na pytanie – dlaczego cierpienie?

Trudno nie zgodzić się z powyższymi twierdzeniami, które prezentuje ks. prof. Stanisław Urbański, kierownik sekcji teologii duchowości UKSW we *Wprowadzeniu* do ostatnio wydanej pozycji zbiorowej *Duchowość cierpienia* pod redakcją ks. Włodzimierza Gałązki. Szereg artykułów i to wielu autorów – teologów duchowości – prezentuje różne aspekty duchowości cierpienia. Trzeba zaznaczyć, że wspomniana pozycja zwraca swoją treścią uwagę na cierpienie duchowe, mistyczne, które w polskiej literaturze teologicznej jest prawie nieznanne. Te cierpienia przechodzą chrześcijanie wchodzący w etap głębszego życia duchowego.

Zjednoczenie z Bogiem wymaga przygotowania i oczyszczenia ze strony człowieka, a także otwarcia się na łaskę Bożą. Chrześcijanin, powołany do wspólnoty z Bogiem, musi stać się nowym człowiekiem w Chrystusie, odrzucającym wszystkie upodobania i przywiązania do tego, co wrodzone, jak i do tego, co poznawalne przez zmysły. To odrzucenie pociąga za sobą cierpienie, ponieważ dotyka bezpośrednio ludzkiego „ja”, dotyka ludzkiego egoizmu. Teologia mistyczna nazywa je czynną i bierną nocą zmysłów i ducha. W tym procesie cierpienie jest jednocześnie skutkiem i środkiem oczyszczenia i zjednoczenia mistycznego z Bogiem. Polega ono na całkowitym wtopieniu woli człowieka w wolę Boga, tak, że we wszystkim stanowi ona jedno z wolą Bożą. To doświadcze-

nie mistyczne jest zarazem bezpośrednim i prostym aktem, który przemienia wolę ludzką.

Podjęcie zatem opracowania tego rodzaju cierpienia przez ks. Władysława Gałązkę i innych autorów – jak napisał ks. prof. St. Urbański we *Wprowadzeniu* – jest wielką zasługą, gdyż uświadamia czytelnikowi – chrześcijaninowi najważniejsze, a zarazem najtrudniejsze cierpienie na drodze do świętości. „Uważam, – kontynuuje ks. Stanisław Urbański – że niniejsza pozycja jest pionierska, zawierająca w sobie niezwykle ważne treści dla chrześcijanina dążącego do świętości. Duchowe bowiem znaczenie cierpienia na drodze zjednoczenia z Bogiem jest niezwykle ważne. Na tej drodze Bóg współcierpi z człowiekiem, współczuje mu w cierpieniu i dodaje odwagi” (s. 12).

Wspomniana pozycja jest bardzo ciekawa, gdyż wyjaśnia wiele różnorodnych problemów związanych z duchowością cierpienia. Omawia problem cierpienia w Biblii, w nauczaniu Jana Pawła II (zwłaszcza w orędziach na Światowy Dzień Chorego), w życiu wielu świętych (Jana od Krzyża, św. Faustyny, św. Wincentego Pallottiego). Ukazuje również wartość cierpienia duchowego w rozwoju życia mistycznego chrześcijanina, wskazuje na chrześcijańską wartość choroby i cierpienia, rolę katechezy w odkrywaniu sensu cierpienia.

Niniejsze opracowanie zbiorowe – jak kończy słowo *Wprowadzenia* ks. Stanisław Urbański – „jest typowym opracowaniem z zakresu życia mistycznego; z zakresu mistyki przeżyciowej i studyjnej, tak mało uwzględnianej w formacji duchowej, bez znajomości której nie można mówić o pełnej i prawidłowej formacji duchowej chrześcijanina” (s. 13). Jest to opracowanie twórcze i badawcze, mające niezwykłą wartość. Winni je wziąć do ręki zarówno kapłani, osoby konsekrowane jak i osoby świeckie, którzy chcą realizować autentyczne życie duchowe.

Ks. Czesław Parzyszek SAC